

ОПРЕДЕЛЕНИЕ

№ 419

гр. Варна, 02.02.2023 г.

ОКРЪЖЕН СЪД – ВАРНА, III СЪСТАВ, в закрито заседание на втори февруари през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Невин Р. Шакирова

Членове: Николай Св. Стоянов
мл.с. Александър В. Цветков

като разглежда докладваното от Невин Р. Шакирова Въззивно частно гражданско дело № 20233100500224 по описа за 2023 година

Производството е по реда на чл. 274, ал. 1, т. 1 от ГПК вр. чл. 51 от ЗН.

Образувано е по повод жалба на Т. М. К. /Стефанова, съгласно Удостоверение за сключен граждански брак от 26.08.2022г./ срещу Решение № 3295 от 02.11.2022г. по гр.д. № 9436/2022г. по описа на ВРС, 43-ти състав, поправено с Определение № 14262 от 21.12.2022г., с което **на основание чл. 51, ал. 2 от ЗН** е постановено да се впише в особената книга, водена при ВРС обстоятелството, че Т. М. К. с ЕГН ***** е загубила правото да приеме наследството, оставено след смъртта на баща ѝ М. К. М. с ЕГН *****, б.ж. на с. Пчелник, общ. Долни чифлик, п. на 25.02.2022г., за което е съставен Акт за смърт № 0627/25.02.2022г.

В жалба са наведени оплаквания за неправилност и незаконосъобразност на обжалваното решение, както и за постановяването му при допуснати от съда съществени нарушения на съдопроизводствените правила. Доводите в тази насока са обосновани с твърдения за нарушаване на правилата за призоваване – съобщението до частната жалбоподателка за първото по делото съдебно заседание е връчено в кметството на с. Величково. Жалбоподателката е необразована, като познанията ѝ по четене са изключително елементарни, а по писане – липсват. След смъртта на баща си нееднократно е посещавала банка ДСК, за да получи актуална информация по кредита на баща си, като полученото съобщение приела именно като свързано със заема от банката. Едва след получаване на решението, решила да се консултира с адвокат, при което разбрала правната същност на постановеното. Моли с констатация за нередовното ѝ призоваване, вследствие на което е била лишена от възможността да приеме наследството на баща си, обжалваното решение да се отмени. Заявява изрично, че приема наследството на починалия си възходящ. Приложението на чл. 51, ал. 2 от ЗН предполага редовно уведомяване на наследника с ясно дадени указания и определяне на срок, в който да заяви приема или се отказва от наследството. Независимо че е положила подписа си и е получила съобщенията, то тя не е

разбрала същността на искането, нито на указаното от съда, за да защити интересите си, а това е можела да стори само ако бе разбрала текста. Моли поради изложеното, обжалваното решение да се отмени.

В отговор на жалбата „Банка ДСК“ ЕАД изразява становище за основателност на жалбата. Предвид обстоятелството, че в случая Т. К. не е изявила лично заявление за отказ от наследство и изразеното от нея изрично желание да приеме наследството на своя наследодател, моли обжалваното решение да се отмени, а на въззивницата бъде определен нов срок да заяви приемане на наследството на своята баща.

При служебна проверка, съдът констатира, че частната жалба е подадена в указания от съда срок за обжалване на решението срещу обжалваем акт – решение постановено в производство по чл. 51 от ЗН, което попада в хипотезата на чл. 274, ал. 1, т. 1 от ГПК, от страна с правен интерес от обжалване и удовлетворява изискванията за съдържание по чл. 275, ал. 2 от ГПК, поради което е процесуално допустима. Разгледана по същество е основателна по следните съображения:

Производството пред ВРС е образувано по повод предявена от „Банка ДСК“ ЕАД молба **с правно основание чл. 51 от ЗН** за определяне на подходящ срок на наследниците на М. К. М., п. на 25.02.2022г., които да заявят приемат ли оставеното от него наследство или се отказват от него.

Молбата е основана на твърдения, че с договор за кредит от 08.02.2021г. банката е предоставила на М. К. М. кредит в размер на 8352 лв. След преустановяване плащането на суми по кредита и проверка е установено, че кредитополучателят е починал. На това основание за молителя е налице правен интерес да покани наследниците по закон на починалия кредитополучател да заявяват приемат или се отказват от наследството, оставено от кредитополучателя. Отправил в тази връзка искане за определяне на подходящ срок за изявление на наследника от първи ред в лицето на Т. М. К..

С Определение от 18.08.2022г. ВРС предоставил на Т. М. К. срок до съдебно заседание насрочено за 07.10.2022г. да заяви дали приема наследството, останало след смъртта на баща си М. К. М., п. на 25.02.2022г. или се отказва от него.

Съобщението до Т. К. е връчено лично на 26.08.2022г. от кмета на с. Величково /л. 20/. В хода на проведеното на 07.10.2022г. съдебно заседание, съдът приел, че наследникът е редовно призван, не се явява и не се представлява, поради което в обжалваното решение приел, че при редовно призоваване и ясни и конкретни указания за последиците от неявяване и незаявяване на приемане и липсата на положително изявление на наследника, са налице предпоставките на чл. 51, ал. 2 от ЗН. На това основание постановил да се впише в особената книга за приемане и за отказ от наследството по чл. 49, ал. 1 от ЗН, водена при ВРС, че Т. К. е загубила правото да приеме наследството, останало след смъртта на баща ѝ.

За да се произнесе, ВОС съобрази следното:

Съгласно чл. 51, ал. 1 от ЗН по искане на всеки заинтересован районният съдия, след като призове лицето, което има право да наследява, му определя срок, за да заяви приема ли

наследството или се отказва от него.

Наследството се придобива с приемането му, което може да бъде извършено изрично с писмено заявление до районния съд, последвано от вписване в особена за това книга, или мълчаливо с конклюдентни действия – чл. 49 от ЗН. В случай че призованият към наследяване бездейства, е предвидена възможност съгласно чл. 51 от ЗН, всеки заинтересован да поиска от районния съд да бъде определен срок, в който да заяви приема ли наследството или се отказва от него.

В конкретния случай производството по определяне на срок за приемане на наследството се развива в самостоятелно производство пред районния съд, което по своя характер е охранително. В него, съдът се произнася с решение в зависимост от изразената воля, което подлежи на обжалване по реда на обжалване на определенията – чл. 538, ал. 2, пр. посл. от ГПК. Лицето, което има право да наследява следва да се призове, за да заяви приема или се отказва от наследството на наследодателя, което предполага неговото редовно уведомяване. Съгласно чл. 540 от ГПК в охранителното производство се прилагат съответно и правилата на исковото производство. При съответното приложение на общите разпоредби на ГПК следва да се имат предвид особеностите и на производството по чл. 51 от ЗН.

Съгласно уредените в ГПК правила за връчване, съобщението се връчва лично /чл. 43, ал. 1 от ГПК/. Връчването цели довеждане до знанието на адресата на информацията, съдържащата се във връчените книжа. Законът поначало не държи сметка за установяване на грамотност на получателя, поради което фактът, че страната – получател на съобщението е неграмотна, не се отразява на формалната редовност на връчването в общия случай. Когато обаче призоваването е за извършване на лично, неотменимо и незаместимо действие, получателят на съобщението следва да е годен да разбира значението, както на получаването /призоваването/, така и на полученото /определяне на срок, за да заяви приема ли наследството или се отказва от него/. За да може да осъзнае правния ефект на получаването и на полученото, получателят на съобщението следва да е грамотен, за да може да прочете текста му и смислово същият да бъде доведен до знанието му. Следва в тази връзка да се съобразят положенията, че когато призованият наследник не е приел наследството и му е даден срок по реда на чл. 51 от ЗН, той следва да изрази своята воля лично и самостоятелно; приемането или отказът от наследство са едностранни и неотменими волеизявления; имат строго личен характер и зависят изцяло от личната преценка на лицето, призовано към наследяване, както и че в производството по чл. 51 от ЗН се изключва приложението на предвидените в ГПК фикции по чл. 40 и чл. 41 от ГПК, както и призоваване чрез залепване на уведомление или чрез „Държавен вестник”, които предполагат назначаване на особен представител. Целта на закона е да се постигне равновесие в интересите на всички заинтересовани лица, без да се ограничава и нарушава правото на приемане на наследството.

В случая, няма спор по делото пред ВОС, че частната жалбоподателка – наследник по закон на починалия е неграмотна и в отговора на жалбата този факт не е оспорен, както и че

към момента на получаване на съобщението за съдебното заседание пред ВРС не е разбрала значението на полученото съобщение, както и на определения от съда срок по чл. 51, ал. 2 от ЗН. Наследникът по закон узнал значението на полученото съобщение едва след получаване на решението и консултация с адвокат. Заявява изрично и осъзнато, че желае да приеме наследството останало след смъртта на родителя й. При това положение, съдебният състав приема, че съдържателният аргумент има превес пред формалния с оглед постигане целта на закона, зачитане волята на правните субекти, така и защита на обществения интерес чрез създаване яснота по отношение субектите и обектите на правата, гарантиране на пълноценно упражняване на правото на приемане на наследство и обезпечаване на правните последици, които законът свързва с приемането и отказа от наследство, а като цяло и на правната сигурност.

По обективни причини обжалваното решение следва да се отмени и делото да се върне на ВРС за продължаване на съдопроизводствените действия от етап призоваване на наследника и определяне на нов срок по реда на чл. 51 от ЗН.

Мотивиран от така изложените съображения, Варненски окръжен съд

ОПРЕДЕЛИ:

ОТМЕНЯ по частна жалба на Т. М. К. /Стефанова, съгласно Удостоверение за сключен граждански брак от 26.08.2022г./ Решение № 3295 от 02.11.2022г. по гр.д. № 9436/2022г. по описа на ВРС, 43-ти състав, поправено с Определение № 14262 от 21.12.2022г., с което **на основание чл. 51, ал. 2 от ЗН** е постановено да се впише в особената книга, водена при ВРС обстоятелството, че Т. М. К. с ЕГН ***** е загубила правото да приеме наследството, оставено след смъртта на баща й М. К. М. с ЕГН *****, б.ж. на с. Пчелник, общ. Долни чифлик, п. на 25.02.2022г., за което е съставен Акт за смърт № 0627/25.02.2022г.

ВРЪЩА делото с указания за продължаване на съдопроизводствените действия по разглеждане на същото чрез предоставяне на нов подходящ срок на наследника по закон за волеизявление по реда на чл. 51, ал. 1 от ЗН.

ОПРЕДЕЛЕНИЕТО не подлежи на обжалване по аргумент от чл. 274, ал. 3, т. 1 от ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____